

Maa-aineslain 14 § mukainen määräys maa-aineslupapäätöksen lupamääräysten laiminlyönnin johdosta / kiinteistö Kylmäoja RN:o 581-401-4-108

Rakennus- ja ympäristölautakunta 21.06.2022 § 9

982/05.056.0566/2020

RAKYMLTK 08.12.2020 § 10

Rakennus ja ympäristölautakunta on myöntänyt Maanrakennus K. Viitaharju Oy:lle maa-aineslupan tilalle Kylmäoja 4:108, 6.6.2017 § 60. Lupa koskee kiinteistön luoteisosaa ja itäosassa on maa-aineslupa vuodelta 2020.

Maa-aineslupan lupamääräyksissä edellytetään vähintään 4 metrin suoja-kerrosta ylimmän havaitun pohjavedenpinnan yläpuolelle (lupaehto 6). Lupaehtoisissa on niin ikään edellytetty ottoalueen ja ottotasojen merkintöjä (lupaehto 1), pohjaveden pinnan seuranta ja laadun tutkimista (lupaehto 5) ja 10 metrin suojavyöhykettä naapuritiloihin (lupaehto 7).

Valvonta

Ympäristötarkastajan 18.6.2020 suorittaman tarkastuksen perusteella maa-aineksia oli otettu pohjaveden tason alapuolella laajalti. Pohjaveden seuranta tai laatututkimuksia ei ole tehty eikä alueella ollut otto- tai korkeusmerkintöjä. Ympäristötarkastaja kehotti luvanhaltijaa täyttämään ylisyvät kohdat, suorittamaan alueen merkinnät, tuomaan korkeustason ja aloittamaan veden laatututkimukset 31.8.2020 mennessä.

Ympäristötarkastajan 19.10.2020 suorittamassa tarkastuksessa todettiin, että maa-ainesten ottoalueella tilanne oli kesäkuun kaltainen. Toiminnanharjoittaja ei ollut noudattanut annettua kehotusta.

Tarkastuksen perusteella ympäristötarkastaja lähetti Maanrakennus K. Viitaharju Oy:lle kuulemiskirjeen, missä pyydettiin luvan haltijan vastinetta laiminlyöntien osalta. Vastine tuli toimittaa 13.11.2020 mennessä uhalla, että rakennus- ja ympäristölautakunta voi tämän jälkeen ryhtyä laiminlyöntien oikaisuun ja pakkotoimiin ilman vastinetta.

Vastine

Maanrakennus K. Viitaharju Oy ei ole jättänyt kirjallista vastinetta asiassa. Yhteyshenkilö [REDACTED] on käynyt suullisesti keskustelemassa kuulemisasiassa 2.11.2020. Keskustelussa käytiin läpi usean valvontakohteen kuulemiskirje ja yhteyshenkilö lupasi korjata laiminlyönnit.

Tarkastuksen 30.11.2020 perusteella maa-ainesten ottoalueella ei ole ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin laiminlyöntien osalta.

Lainsäädäntö

Maa-aineslain mukaan, jos maa-ainesten ottamisessa laiminlyödään velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (maa-aineslain 14 §). Valvontaviranomainen voi myös keskeyttää ot-

tamisen (15 §). Valvontaviranomaisen on maa-aineslain 18 §:n mukaan myös laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta syyttäjäviranomaiselle, mikäli tekoa ei olosuhteet huomioon ottaen voida pitää vähäisenä.

Numeroimattomana oheisaineistona kuvia ottoalueelta sekä sijaintikartta.

Valmistelija: ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo

Ehdotus: Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää tehtyjen tarkastusten ja vasti-
neen perusteella

1. todeta, että Maanrakennus K. Viitaharju Oy on laiminlyönyt maa-aines-
luvassa annettuja määräyksiä maa-ainesten oton suhteen eikä ole ryh-
tynyt kehotuksesta huolimatta toimenpiteisiin laiminlyöntien oikaisemi-
seksi;
2. keskeyttää maa-ainesten oton toistaiseksi ja siihen saakka, kun luvas-
sa ja tässä määräyksessä annetut määräykset on täytetty;
3. velvoittaa luvan haltijan täyttämään maa-ainesluvan ehdot ja korjaa-
maan maa-ainesluvan määräysten mukaisesti alla luetellut laiminlyön-
nit viimeistään 22.1.2021 mennessä:
 - täyttämään liian syvälle ulottunut maa-ainesten ottoalue alueelta saata-
villa ma-aineksilla siten, että pohjaveden pinnan päälle muodostuu vä-
hintään 4 metrin suojakerros
 - aloittaa pohjaveden korkeus- ja laatusuranta luvan mukaisesti siten,
että ensimmäinen näyte otetaan määräaikaan mennessä
 - merkitä otto- ja kaivualue ja ryhtyä tarvittaessa luvan mukaisten suoja-
etäisyyksien rakentamiseen naapuritiloihin nähden
 - poistaa alueelle tuodut öljysoramaat
4. asettaa veloitteen tehosteeksi maa-aineslain 14 §:n mukaisesti 5 000
€ uhkasakon. Mikäli velvoite laiminlyödään, voi lupaviranomainen tuo-
mita uhkasakon;
5. päättää mahdollisesta ilmoituksesta poliisille esitutkintaa varten an-
netun määräajan jälkeen;
6. ilmoittaa päätöksestä vakuuden toimittaneelle pankille sekä uhkasak-
kolain 19 §:n mukaisesti Maanmittauslaitokselle kiinnityksistä pidettä-
vään rekisteriin merkintää varten.

Päätös toimitetaan luvan haltijalle saantitodistuksin. Päätöksestä voi valit-
taa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Päätöksen perustelut

Toiminnanharjoittaja on pitkän ajan laiminlyönyt maa-ainesluvan ehtoja,
mistä aiheutuu mm. vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen veden
laadun tai antoisuuden vaarantuminen. Pohjavesinäytteen ottamisella var-
mistutaan, onko laadussa tapahtunut muutoksia. Lisäksi lähes rajoille asti
ulottuneesta maa-ainesten ottamiseksi voi aiheutua vaaraa ja/tai haittaa
naapurikiinteistöille.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 3, 14 ja 15 §

Uhkasakkolaki (1113/1990)

Päätöksen käsittelymaksu

Pakkokeinopäätöksen käsittelystä peritään maa-ainestaksan 6 §:n mukaisesti 150,00 €.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

RAKYMLTK 02.02.2021 § 17

Valvontaviranomainen on päätöksellään 8.12.2020 velvoittanut Maanrakennus K. Viitaharju Oy:n täyttämään sille maa-ainestaksan 6.6.2017 §:ssä 60 annetut velvoitteet. Päävelvoitteena on täyttää liian syväle ulottunut maa-ainesten ottoalue 22.1.2021 mennessä. Lisäksi toiminnanharjoittaja määrättiin poistamaan alueelle tuotu öljysorantapainen maa sekä aloittamaan pohjaveden seuranta ja merkitsemään ottoalue.

Toiminnanharjoittaja on vastaanottanut lautakunnan päätöksen 15.12.2020, jolloin valitusaika on päätynyt 13.1.2021. Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta 18.1.2021 puhelimitse saadun tiedon mukaan päätöksestä ei ole valitettu, joten päätös on lainvoimainen.

Tehdyt toimenpiteet

Maanrakennus K. Viitaharju Oy on toimittanut konsultin tekemiä maanpinnan ja pohjaveden korkeustietoja luvan mukaiselta alueelta. Ottosyvyyks vaihtelee toimitetun aineiston mukaan pakkotoimien kohteena olevalla alueella +119,72...+120,64.

Pohjaveden pinnan taso on 18.12.2020 tehtyjen mittauksien perusteella koilliskulman pohjavesiputkessa +118,69 ja itäosan pohjavesiputkessa (ei pakkotoimien alue) +119,27. Jäätyneen lammikon taso ottoalueen länsipäässä oli tasossa +119,72.

Kaupungin kartoittajan ja ympäristötarkastajan mittauksissa 3.3.2020 pohjaveden taso oli pakkotoimien alueen putkessa +118,82 ja länsipään jäätyneen lammikon tasossa +119,84. Siten pakkotoimien kohteena olevalla alueella pohjaveden taso erosi maaliskuun ja luvan haltijan itsensä teettämässä joulukuun mittauksissa vain 11-12 cm eli pohjaveden taso on pakkotoimien kohteena olevalla alueella vuoden 2020 mittauksien mukaan ylimmillään tasossa +119,72...+119,84. Lupaehtojen mukainen 4 metrin suoja-kerros sallii siten ottosyvyydeksi noin tason +123,80 ja edellytetty täyttö on siten 3-4 metriä syvimmiltä kohdilta.

Mittauksien lisäksi Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy on toimittanut 21.1.2021 jatkoaikapyynnön lisäselvitysten tekemiseksi alueella. Kirjeessä ilmoitetaan, että ottoalueelle on viety korkeusmerkinnät ja rajojen merkinnät ja asfalttirouhe on poistettu alueelta. Lisäksi naapureiden kanssa on käynnissä keskustelut ottamistoiminnan ja naapureiden välisistä suojavyöhykkeistä.

Jatkoaikaa pyydetään pohjavesitutkimuksen tekemiseksi. Yritys on tilannut porakaivoyritykseltä pohjavesitarkkailuputkien asennuksen, joka tulee viikolla 4. Yritys haluaa tutkituttaa pohjaveden tason vielä uusista putkista, kun vanhat ovat kannettomina voineet päästää sadevettä putkiin. Läheisestä koekuopasta ei ole myöskään kaivamalla saatu pohjavettä esiin tasossa +118,37. Kirjeen mukaan ELY-keskuksen pohjavesitieto +118,46 oli-

si ilmeisesti n. 500 metrin päässä kaakon suuntaan kiinteistöstä.

Tarkastelu

Tilan Kylmäoja kaakkoiskulmassa saman tilan viereisellä ottoalueella on myös kannellinen pohjavesiputki, mistä maa-ainesluvan haltijan konsulttilaan teettämässä mittauksessa 18.12.2020 pohjavesi oli pohjavesiputkessa tasossa +119,27 (N60) ja kartoittajan ja ympäristötarkastajan maaliskuussa 2020 tekemän mittauksen mukaan tasossa +120,00 (N60).

ELY-keskuksen pohjavesitieto +118,10 (N60) vuodelta 2017 on ottoalueelle johtavan liittymän viereltä, mistä pohjavesiputki on myöhemmin poistettu. Siten alueelta on pohjavesitietoa eikä sadevesi voi muuttaa pohjavesiputkista mitattuja pohjavesipintoja.

Valmistelija: ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo

Ehdotus:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää

1. merkitä tiedoksi toimenpiteet, joita maa-ainesluvan haltija on tehnyt laiminlyöntien oikaisemiseksi;
2. ilmoittaa, että suojavyöhykkeiden kaventamiseen ja mahdolliseen ottoalueen laajenemiseen naapuriloille päin tulee mahdollisten naapurisuostumusten lisäksi hakea myös maa-ainesluvan muutos rakennus- ja ympäristölautakunnalta;
3. antaa Maanrakennus K. Viitaharju Oy:lle jatkoaikaa päävelvoitteen eli ylisyvän ottoalueen täyttämiseen liittyvien pohjavesiselvitysten tekoon 19.2.2021 saakka ja muistuttaa, että luvassa edellytetään myös pohjaveden laatututkimusta pinnankorkeuden mittaamisen lisäksi;
4. jatkaa pakkotoimien käsittelyä lisäselvitysten jälkeen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

RAKYMLTK 06.04.2021 § 8

Rakennus- ja ympäristölautakunta keskeytti kokouksessaan 8.12.2020 Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:n maa-ainesten oton toistaiseksi ja määräsi luvan haltijan korjaamaan ottotilanne lupaehtojen mukaiseksi 22.1.2021 mennessä. Päävelvoite oli täyttää ylisyvät kohdat siten, että neljän metrin suojakerrosvaatimus täyttyy. Lisäksi veloitettiin aloittamaan pohjaveden korkeuden ja laadun seuranta, poistamaan öljysoramaa, tekemään ottoalueen merkinnät ja huomioimaan suojavyöhykkeet naapuritiloihin päin. Lautakunta asetti samalla 5 000 € uhkasakon velvoitteen tehosteeksi. Päätöksestä ei valitettu ja se on lainvoimainen.

Luvan haltija suoritti ilmoituksensa mukaan määräaikaan mennessä pohjaveden syvyyden tutkimuksia, poisti öljysoramaan ja vei alueelle korkeus- ja aluemarkintöjä. Luvan haltija pyysi pohjaveden lisätutkimuksille lisää aikaa ja rakennus- ja ympäristölautakunta myönsi sitä 19.2.2021 saakka. Toiminnanharjoittaja ilmoitti vielä puhelimitse tarkastajalle, että pohjavesitutkimuk-

sia ei pystytty tekemään määräaikaan mennessä pakkasten takia, mikä ilmoitettiin suullisesti lautakunnalle 2.3.2021 kokouksessa.

Ympäristötarkastaja tarkasti alueen 25.3.2021 ja tarkastuksessa oli läsnä myös luvan yhteyshenkilö Kalevi Viitaharju. Tarkastuksessa todettiin, että alueelle on asennettu pohjavesiputket ja korkeusmerkinnät on pohjavesiputkissa. Pohjaveden tasot on mitattu. Lisäksi Viitaharju ilmoitti, että hän on hankkinut maanomistajien suostumukset ottaa maa-aineksia kahden metrin päähän rajoista.

Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy toimitti 29.3.2021 aluekartan, mihin on merkitty pohjavesitietoja aikaisemmista 18.12.2020 tehdyistä mittauksista sekä uusista mittauksista 24.3.2021. Uusia mittauksia on tehty kahdesta alueelle asennetusta uudesta pohjavesiputkesta, jotka sijoittuvat liittymän kohdalle sekä luoteisosan lammikon eteläpuolelle. Niissä pohjavesipinnan taso vaihteli 24.3.2021 tasoissa +118,11...+119,27, joten tasot ovat linjassa aiemmin mitattuihin tasoihin nähden.

Viitaharju toimitti lisäksi ottoalueen länsipuolisen tilan RN:o [REDACTED] omistajan suostumuksen maa-ainesten otosta kahden metrin etäisyydelle rajasta. Etelä- ja pohjoispuolella sijaitsevan tilojen RN:ot [REDACTED] omistajan suostumuksen mukaan maa-ainesten otto kahden metrin etäisyydelle rajasta voi alkaa, kun kaupallisista ehdoista on sovittu. Ehdot käydään läpi keväällä 2021, kun sora-alueen ottomäärät on mittaamalla selvitetty.

[REDACTED] ilmoitti 29.3.2021 käynnin yhteydessä suullisesti, että liian syvälle menneet ottoalue täytetään.

Valmistelija: ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo

Ehdotus:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää saadun selvityksen ja tehdyn tarkastuksen perusteella siirtää uhkasakon tuomitsemista toistaiseksi, kun luvan haltija on ilmoittanut täyttävänsä ylisyvän ottoalueen. Lautakunta jatkaa päävelvoitteen täyttämiseksi tarkoitettujen pakkotoimien käyttöä, mikäli täyttötyötä ei tehdä 16.5.2021 mennessä ja päättää maa-ainesten ottamisen jatkamisen sallimisesta ylisyvien alueiden täytön jälkeen.

Lautakunta ilmoittaa samalla, että luvan haltijan tulee edelleen täyttää maa-ainesluvan muut ehdot, joita ovat pohjaveden pinnan ja laadun seuranta. Myös maa-ainesluvan muutoshakemus tulee lähettää lautakunnan käsiteltäväksi heti maanomistajien suostumusten jälkeen, koska maa-ainesten otto ulottuu laajemmalle naapuritiloihin nähden kuin mitä luvassa on sallittu. Päävelvoitteen lisäksi lautakunta voi asettaa uhkasakon myös muiden laiminlyöntien osalta tarvittaessa.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 21.6.2022 § 9

Maanrakennus Kalevi Viitaharju haki Kylmäojan luoteisosan maa-aineslupa muutosta syksyllä 2021. Muutosta haettiin suojavyöhykkeisiin naapuritiloihin ja pohjaveteen nähden. Pohjaveden suojakerrokseksi haettiin 2 metriä luvassa edellytetyn 4 metrin sijaan. Naapuritiloihin suojaetäisyydeksi haettiin 2 metriä 10 metrin sijaan. Lautakunta ei hyväksynyt pohjaveden suojakerroksen muutosta, vaan säilytti suojaetäisyytenä 4 metriä. Naapuritiloihin sallittiin 5 metrin suojaetäisyys.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan kevätkatselmuksessa 6.6.2022 käytiin kohteessa ja todettiin, että laiminlyöntejä ei ole korjattu. Ympäristötarkastaja kävi vielä 9.6.2022 toteamassa, että ottoalueen pohjaa on täytetty vain kahdella metrillä noin tasoon +121,00, kun ottotaso tulisi olla +123,80. Myöskään suojaetäisyyksiä naapuritiloihin ei ole korjattu luvan edellyttämään 5 metriin.

Valmistelija ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo, p. 044 7865 650

Esittelijä Ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo
Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää

1. todeta tarkastusten perusteella, että maa-ainesluvan haltija ei ole suorittanut lautakunnan asettamaa velvoitetta täyttää maa-ainesten ottoalue tasoon +123,80 valvontapäätöksessä 6.4.2021 §:ssä 8 annettuun määräaikaan 16.5.2021 eikä muutosluban käsittelyssä 14.12.2021 §:ssä 8 annettuun uuteen määräaikaan 31.3.2022 mennessä.
2. ennen uhkasakon tuomitsemista kuulla luvan haltijaa laiminlyöntien johdosta. Luvan haltijan tulee antaa selitys siitä, miksi luvan ehtoja ja annettuja määräyksiä ei ole noudatettu. Selitys tulee antaa kahden viikon sisällä otteen vastaanottamisesta. Selityksen puuttuminen ei estä asian jatkokäsittelyä. (uhkasakkolain 10 §)

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 06.09.2022 § 18

Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy vastaanotti rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen 4.7.2022. Yhtiö on lähettänyt selityksensä päätöksen johdosta sähköpostitse 25.7.2022. Selitys kuuluu seuraavasti:

”Olemme tehneet kiinteistöllä tarvittavat täyttötöyt pohjan osalta ja montulle on merkattu korkeudet mistä ottotasot voidaan tarkistaa.”

Luvan haltija toimitti myös kartan, mihin oli merkitty maa-ainesten ottotasot alueella 26.7.2022 haltijan teettämien mittauksen perusteella. Ottotasot vaihtelivat +121.23...+122.90 (N60) välillä.

Tarkastus 12.8.2022

Ympäristötarkastaja tarkasti ottoalueen yhdessä kaupungin kartoittajan kanssa 12.8.2022. Kartoittaja mittasi ottoalueen rajat kiertämällä alueen. Samalla mitattiin ottoalueen pohjan taso, joka vaihteli +121,90...+122,20 (N2000) eli +121.54...+121,84 (N60). Ottoalueella oli kaksi merkintää, missä tasot olivat yhteneväiset luvan haltijan toimittaman ja kartoittajan

mittauksen perusteella. Maa-ainesluvan muutoshakemuksessa ottotasoksi hyväksyttiin +123,80 (N2000) / +123,44 (N60) eli ottotaso oli edelleen 0,54-2,21 metriä liian syvä laajalla alueella.

Tarkastuksen perusteella otto oli edennyt myös yli sallitun viiden metrin suojaetäisyyden ottoalueen koillisnurkassa ja etelärajalla. Liian laaja kaivu on tehty pääosin aikaisemman luvan aikana, jolloin suojaetäisyydeksi edellytettiin 10 metriä ja se oli ylitetty luoteispäätä lukuun ottamatta koko ottoalueella.

Oheisaineistona:

Ilmakuva

Sijaintikartta

Tarkastus 12.8.2022 kartoituksessa saadut kaivualueen rajat ja ottotasot sekä ympäristötarkastajan piittämät sallitut ottotasot ja rajaukset.

Valmistelija: ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo, p. 044 7865 650

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää tehtyjen tarkastusten ja saatujen tietojen perusteella:

1. todeta, että Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy ei ole suorittanut rakennus- ja ympäristölautakunnan edellyttämää täyttötyötä tasoon +123,80 (N2000) maa-ainesten ottoalueella riittävän suojakerroksen saamiseksi;
2. tuomita yhtiön maksettavaksi lautakunnan asettama 5 000 € uhkasakko;
3. ilmoittaa, että lautakunta voi käynnistää pakkotoimet myös toisen päävelvoitteen, liian laajalle ulottuneen ottoalueen, täyttämiseksi;
4. toimittaa päätöksen saantitodistuksella toiminnanharjoittajalle tilinsiirtolomakkeineen, maanmitauslaitokselle kiinnityksistä pidettävää rekisteriä varten ja vakuuden toimittaneelle pankille sekä
5. ilmoittaa, että päätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen

Päätös perustuu uhkasakkolain (1113/1990) 10, 19, 23 ja 24 §:iin.

Päätöksestä peritään kaupungin maa-ainestaksan 7 §:n mukaisesti 300 €.

Käsittely

Keskustelun aluksi ympäristötarkastaja ilmoitti, että 6.9.2022 tehdyn tarkastuksen perusteella luvan haltija on ryhtynyt toimenpiteisiin ylisyvän alueen täyttämiseksi. Alueen täyttö sallittuun korkeuteen on pääosin tehty ja työt olivat käynnissä iltapäivän aikana. Luvan haltija ilmoitti, että ottoalue maisemoidaan ja alle viiden metrin etäisyydellä olevat ottoalueet täytetään.

Saadun tiedon perusteella ympäristötarkastaja muutti päätösesityksen kuulumaan seuraavasti:

Uusi päätösehdotus:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää keskeyttää pakkotoimet ja uhkasakkomenettelyn maa-ainesluvan osalta, kun alueella on ryhdytty

lautakunnan määräämiin toimiin alueen saattamiseksi maa-aineslupan mukaiseen kuntoon. Maisemointitöiden riittävyyteen palataan viimeistään lopputarkastuksen yhteydessä.

Päätöksestä peritään kaupungin maa-ainestaksan 7 §:n mukaisesti 300 €.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 18.06.2024 § 71
128/11.01.00.05/2022

Rakennus- ja ympäristölautakunta on myöntänyt Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:lle maa-aineslupan tilalle Kylmäoja 4:108 6.6.2017 § 60 soran ja hiekan ottamiseen. Lupa koskee kiinteistön luoteisosaa. Lupa on myönnetty 1,8 ha ottoalueelle ja 80 000 m³ kokonaisottomäärälle. Lupaan on haettu muutosta 14.12.2021, jolloin suojaetäisyys naapuritiloihin muutettiin 10 metristä viiteen metriin. Maa-ainesten ottoalue sijoittuu Lapinneva-Lapiolahti 2E-luokan pohjavesialueelle ja sen varsinaiselle muodostumisalueelle. Kyseessä on vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (2E).

Maa-aineslupan lupamääräyksissä edellytetään ottoalueen ja ottotasojen merkintöjä (lupaehto 1) ja vähintään neljän metrin suojakerrosta ylimmän havaitun pohjavedenpinnan yläpuolelle (lupaehto 6). Lupaehdoissa on myös edellytetty pohjaveden pinnan seuranta neljännesvuosittain ja laadun tutkimista vuosittain (lupaehto 5). Ottoalueen etäisyydeksi naapuritiloihin on muutoslupahakemuksen myötä hyväksytty viisi metriä (lupaehto 2).

Rakennus- ja ympäristölautakunta keskeytti 8.12.2020 § 10 Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:n maa-ainesten oton toistaiseksi ja määräsi luvan haltijan korjaamaan ottotilanne lupaehtojen mukaiseksi 22.1.2021 mennessä. Päävelvoite oli täyttää ylisyvät kohdat siten, että neljän metrin suojakerrosvaatimus täyttyy. Lautakunta asetti samalla 5 000 € uhkasakon veloitteen tehosteeksi. Lisäksi veloitettiin aloittamaan pohjaveden korkeuden ja laadun seuranta, poistamaan öljysoramaa, tekemään ottoalueen merkinnät ja huomioimaan suojavyöhykkeet naapuritiloihin päin.

Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti 6.4.2021 § 8 saadun selvityksen ja tehdyn tarkastuksen perusteella siirtää uhkasakon tuomitsemista toistaiseksi, kun luvan haltija ilmoitti täyttävänsä ylisyvän ottoalueen. Lautakunta päätti jatkaa pääveloitteen täyttämiseksi tarkoitettujen pakkotoimien käyttöä, mikäli täyttötyötä ei tehdä 16.5.2021 mennessä. Maa-ainesten ottamisen jatkamisen sallimista tarkasteltaisiin ylisyvien alueiden täytön jälkeen.

Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy haki Kylmäojan luoteisosan maa-aineslupaan muutosta syksyllä 2021. Muutoslupan käsittelyssä 14.12.2021 §:ssä 8 lautakunnan asettamalle veloitteelle täyttää maa-ainesten ottoalue tasoon +123,80 annettiin uusi määräaika 31.3.2022 mennessä.

Viimeksi rakennus- ja ympäristölautakunta on käsitellyt asiaa 06.09.2022 § 18. Tuolloin uhkasakko oltiin tuomitsemassa maksettavaksi, mutta päätösehdotusta muutettiin kokouksessa. Rakennus- ja

ympäristölautakunta päätti keskeyttää pakkotoimet ja uhkasakkomenettelyn maa-ainesluvan osalta, kun alueella oli ryhdytty lautakunnan määräämiin toimiin alueen saattamiseksi maa-ainesluvan mukaiseen kuntoon.

Valvonta

Ympäristötarkastajan 6.9.2022 tekemän tarkastuksen perusteella luvan haltija oli ryhtynyt toimenpiteisiin ylisyvän alueen täyttämiseksi. Alueen täyttö sallittuun korkeuteen oli pääosin tehty ja työt olivat parhaillaan käynnissä. Luvan haltija ilmoitti, että ottoalue maisemoidaan ja alle viiden metrin etäisyydellä olevat ottoalueet täytetään.

Ympäristötarkastajan 13.5.2024 suorittaman tarkastuksen perusteella lupa-alueelle on tuotu korkeusmerkintä ja ottoalueen rajat on merkitty maastoon lautakunnan käsittelyn jälkeen. Osaa rajoista oli luiskattu. Tarkastuksella todettiin seuraavat laiminlyönnit lupamääräysten noudattamisen osalta:

- pohjaveden korkeustietoja ja laadun tutkimustuloksia ei ole toimitettu
- pohjoisrajalla ja luoteisosassa suojavyöhyke on liian kapea
- maisemointia tai jyrkkien luiskien suojausta ei ole suoritettu alueen luoteisosassa
- alueella on ylisyvää ottoa

Ympäristötarkastaja ja kartoittaja kävivät alueella uudelleen 20.5.2024. Kartoituksen perusteella pohjoisrajan suojavyöhyke on edelleen metrin liian kapea noin 15 metrin matkalta ja luoteisrajalta 0,9 metriä liian kapea noin 10 metrin matkalta. Lähimmillään naapurin rajasta ollaan lupa-alueen pohjoisrajalla, jossa otto on mittauksen mukaan 3,96 metrin etäisyydellä naapurin rajasta. Alueen koillisosassa on alue, missä ottosyvyys on +122,79 (N₂₀₀₀) ja länsireunalla kuoppa, missä ottosyvyys on 123,39, kun sallittu ottotaso on +123,80 (N₂₀₀₀) eli +123,44 (N₆₀). Ottosyvyys on siten paikoittain noin 0,4–1 m liian syvä.

Lainsäädäntö

Valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin, jos huomataan lakia tai sen nojalla annettua päätöstä rikotun. Jos aineiden ottamiseen ryhdytään vastoin maa-aineslain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (MAL 14 §). Valvontaviranomaisen on maa-aineslain 18 §:n mukaan myös laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta syyttäväviranomaiselle, mikäli tekoa ei olosuhteet huomioon ottaen voida pitää vähäisenä. Valvonta-asian käsittelyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolain mukaista menettelyä.

Numeroimattomana oheisaineistona:

Sijaintikartta

Tarkastusmuistio 14.5.2024

Kartoittajan tekemä ottoalueen rajaus ja ottotason merkinnät 20.5.2024

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää tehtyjen tarkastusten perusteella:

1. Todeta, että Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy on laiminlyönyt maa-ainesluvassa annettuja määräyksiä eikä ole suorittanut rakennus- ja ympäristölautakunnan edellyttämää täyttötyötä tasoon +123,80 (N₂₀₀₀) maa-ainesten ottoalueella riittävän suojakerroksen aikaan saamiseksi. Laiminlyönnit koskevat liian laajalle ja liian syvälle ulottunutta ottoa, pohjaveden korkeuden ja laadun seurantaa ja alueen puutteellisia suojauksia;
2. Kuulla luvan haltijaa uudemman kerran laiminlyöntien johdosta ennen 21.6.2022 asetettua uhkasakon tuomitsemista. Luvan haltijan tulee antaa selitys siitä, miksi luvan ehtoja ja annettuja määräyksiä ei ole noudatettu. Selitys tulee antaa 14 vrk:n sisällä otteen vastaanottamisesta. Selityksen puuttuminen ei estä asian jatkokäsittelyä;
3. Määrää Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:n täyttämään itä- ja etelärajalle sekä alueen luoteisosiin vähintään viiden metrin suojavyöhykkeen alueen maa-aineksilla 2.8.2024 mennessä;
4. Määrää Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:n seuraamaan lupa-alueen pohjaveden pinnankorkeutta neljännesvuosittain ja pohjaveden laatua vuosittain sekä toimittamaan tiedot ympäristönsuojeluviranomaiselle vuosittain vuoden loppuun mennessä luvan lopputarkastukseen asti;
5. Muistuttaa luvan haltijaa, että alueen maa-ainesten otto on 8.12.2020 § 10 keskeytetty toistaiseksi ja siihen saakka, kun luvassa ja tässä määräyksessä annetut määräykset on täytetty. Koska määräyksiä ei ole edelleenkään täytetty, vuosina 2022 ja 2023 tapahtunut soran ja hiekan otto (molempina vuosina 1000 k-m³) on ollut luvatonta;
6. Ilmoittaa luvattoman maa-ainestenoton poliisille esitutkintaa varten.

Tehosteet velvoitteille

Rakennus- ja ympäristölautakunta asettaa maa-aineslain 14 §:n mukaisesti edellä esitettyjen velvoitteiden tehosteeksi juoksevan uhkasakon.

Päävelvoitteen 3 tehosteeksi asetettavan uhkasakon peruserän suuruus on 3000 euroa noudattamatonta velvoitetta kohti ja lisäerän 1 000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu. Päävelvoitteen 4 peruserän suuruus on 4000 euroa noudattamatonta velvoitetta kohti ja lisäerä 1000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu.

Mikäli velvoitteita ei noudateta eikä noudattamisen jättämiseen ole pätevää syytä, Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta voi uhkasakkolain 10 §:n mukaisesti tuomita uhkasakon maksettavaksi. Mikäli velvoitteet täytetään välittömästi, raukeaa uhkasakkomenettely.

Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:lle varataan tilaisuus tulla kuulluksi laiminlyöntien ja uusien velvoitteiden tehosteeksi asetettujen uhkasakkojen johdosta. Luvan haltijan tulee antaa selitys siitä, miksi luvan ehtoja ja annettuja määräyksiä ei ole noudatettu. Selitys tulee antaa 14 vrk:n sisällä otteen vastaanottamisesta. Selityksen puuttuminen ei estä asian jatkokäsittelyä.

Kiinteistön omistaja velvoitetaan ilmoittamaan mahdolliselle uudelle kiinteistönomistajalle kiinteistöön liittyvästä hallintopakotilanteesta. Lisäksi kiinteistön omistajan on ilmoitettava rakennus- ja ympäristölautakunnalle, mikäli kiinteistön omistaja vaihtuu.

Päätöksen perustelut

Maa-ainoslain 14 §:n perusteella korjataan lainvastainen tila. Luvanhaltijan tuli 16.5.2021 ja sitten 31.3.2022 mennessä oikaista laiminlyönnit, joista voi aiheutua pohjaveden pilaantumisvaaraa. Luvanhaltija ei ole riittävässä määrin noudattanut annettuja määräyksiä.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan 21.06.2022 § 9 määräämä velvoite täyttää liian syvälle ulottunut maa-ainesten ottoalue alueelta saatavilla maa-aineksilla siten, että pohjaveden pinnan päälle muodostuu vähintään 4 metrin suojakerros ja velvoitteen tehosteeksi asetettu 5000 euron uhkasakko ovat edelleen voimassa. Rakennus- ja ympäristölautakunta pitää uutta kuulemistä kohtuullisena, koska päätösten välissä on kulunut aikaa ja tapahtunut pakkotoimien ja uhkasakkomenettelyn keskeytys suoritettavien toimenpiteiden ajaksi.

Päätöksen täytäntöönpano

Rakennus- ja ympäristölautakunta määrää välittömän toimeenpanon MAL 21.3 §:n perusteella. Tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Maksut ja niiden määräytyminen

Päätöksenteosta peritään Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 25.8.2020 § 17 hyväksymän maa-ainestaksan (voimaantulo 1.1.2021) mukaisesti 450 euroa määräytyen seuraavasti:

- valvontaviranomaisen päätös velvoitteiden noudattamisesta (MAL 14 §), 150 euroa (taksan kohta 7.5)
- uhkasakon asettamispäätös (MAL 14 §), 300 euroa (taksan kohta 7.6)

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-ainoslaki (555/1981) 1, 3, 14, 18 ja 21 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) § 7–8
Hallintolaki (434/2003) § 32–34
Uhkasakkolaki (1113/1990)

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös toimitetaan luvanhaltijalle saantitodistuksella.

Muutoksenhaku

Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla siitä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Valitusosoitus liitteenä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.